

Justitiedepartementet
Enheten för processrätt och
domstolsfrågor

Remissvar över betänkande av Domarrekruteringsutredningen – Rekrytering av framtidens domare (SOU 2017:85)

Halmstads tingsrätt har beretts tillfälle att yttra sig över nämnda betänkande. Tingsrätten har följande synpunkter.

Inledning

Tingsrätten instämmer i utredningens bedömning att åtgärder behöver vidtas för att öka antalet kvalificerade sökande till ordinarie domaranställningar samt att det behövs åtgärder av olika slag för att dels bredda rekryteringsunderlaget och dels stärka domaryrkets attraktivitet.

Adjungerade råd

Tingsrätten tillstyrker förslaget att inrätta platser för domarmeritering i domstolarna för kvalificerade och erfarna jurister, vilka ska innefatta tjänstgöring i både underrätt och överrätt. Det är värdefullt att de jurister som kommer i fråga för denna tjänstgöring även får inblick i arbetet i underrätt, vilket inte är fallet med den nuvarande externa adjunktionen. Det bör dock framhållas att eftersom arbetet i underrätt oftast inte är kollegialt kommer det att ställas särskilda krav på handledning, stöd och utbildning av det adjungerade rådet i underrätten. Det är viktigt att domstolarna får resurser som möjliggör att ge det adjungerade rådet sådant stöd. Vidare kommer de som anställs i många fall ha arbetat som exem-

pelvis åklagare eller advokat i samma domsaga och många gånger tidigare ha uppträtt inför domstolen, vilket aktualiserar möjliga jävsproblem. Tingsrätten saknar en analys av dessa jävsaspekter i betänkandet.

Det kan tilläggas att enligt 50 § i tingsrättsinstruktionen har tingsrätten redan i dag möjlighet att anställa den som under minst sex månader har utfört en hovrättsfiskals arbetsuppgifter att för enstaka, kortvariga perioder utföra domaruppgifter i tingsrätten.

Utökat antal platser för domarutbildning m.m.

Tingsrätten tillstyrker förslaget att utöka antalet platser på den särskilda domarutbildningen och att fler tingsrätter än i dag bör ha fasta platser för utbildning av fiskaler. Som utredningen föreslagit bör även ett mer enhetligt system för antagning av fiskaler till överrätterna införas där också underrätterna får ett större inflytande över vilka som rekryteras.

Frågan om sekretess i samband med ansökan

Tingsrättens bedömning är att bestämmelser om sekretess för i vart fall delar av ansökningsförfarandet avseende ordinarie domaranställningar är positivt för att öka antalet kvalificerade sökande till sådana anställningar. Offentligheten i förfarandet är typiskt sett något som kan avhålla personer från att söka ledigförklarade anställningar. Tingsrätten ställer sig något frågande till om resultatet av den enkätundersökning som utredningen låtit göra verkligen är representativt och rättvisande när det handlar om de kvalificerade jurister, exempelvis advokater, som skulle kunna tänka sig att söka en ordinarie domaranställning.

Förbättrade utvecklings- och karriärmöjligheter för ordinarie domare

En viktig aspekt när det gäller att stärka domaryrkets attraktivitet och som i förlängningen kommer att leda till att fler söker ordinarie domaranställningar är att det finns utvecklings- och karriärmöjligheter för de som utnämns till ordinarie

domare. Fler befordrade tjänster för ordinarie domare bör införas, även tjänster som inte innefattar personalansvar. Befordrade tjänster utan personalansvar kan knytas till viss specialisering inom olika ämnen eller måltyper, vilket kan stärka kvaliteten i rättskipningen och samtidigt höja domaryrkets attraktivitet. En jämförelse kan här göras med de tjänster som finns inom Åklagarmyndigheten som specialiståklagare.

När det gäller befordrade tjänster vill tingsrätten även framhålla att det vid fler tingsrätter än i dag bör finnas en av regeringen utnämnd chefsrådman som i lagmannens ställe kan utöva arbetsledning över de rådmän som arbetar vid domstolen.

Övrigt

Tingsrätten tillstyrker förslaget att införa bestämmelser i lag om att det i domstolarna finns icke ordinarie domare som fullgör domararbetsuppgifter. Det bör även tydligt framgå i lag vilka befattningar/anställningar dessa domare kan ha och hur de tillsätts.

En annan viktig aspekt som i praktiken kan vara avgörande för att kvalificerade och erfarna jurister ska söka ordinarie domaranställningar är vilka löner de kan erbjudas i samband med anställning och vilken löneutveckling de sedan kan påräkna. Denna aspekt är visserligen inte en fråga för utredningen utan snarare en fråga för den statliga arbetsgivarpolitiken, men den förtjänar ändå att framhållas och understrykas i detta sammanhang.

På tingsrättens vägnar

Pia Johansson

Detta yttrande har beslutats av lagmannen Pia Johansson efter föredragning av rådmannen Joakim Hugoson. Rådmännen Elisabeth Karlén, Petter Franke och Sonja Pettersson Wallin samt beredningsjuristen Linda Hoonk har deltagit i handläggningen.